

Ústav experimentální
botaniky AV ČR, v. v. i.

Občasný měsíčník ředitele

Listopad 2025

Úvodní slovo

Realitu dnes tvoří média. Když to vezmete pořádně „do ruky“, třeba se stane i ministrem. Náš ústav patří ke špičce – ale realita to ještě není. Teprve popularizace jeho výsledků z toho udělá skutečnost. Ano, přeháním. Chci tím jen říci, že bez popularizace se dnes prostě neobejdeme. Přitom ji může leckdo v ústavu odmítnout: není na ni čas, není to jeho práce. A má (trochu) pravdu.

Proto jsem se rozhodl, že ty, kteří popularizaci neodmítají – a nemají ji v popisu práce – je třeba ocenit. Vážím si těchto kolegů a kolegyň a chci jim veřejně poděkovat. Vznikla „Cena ředitele za mimořádný přínos popularizaci vědy“, která se bude předávat vždy na výjezdním zasedání ústavu. Bude zvlášť udělena doktorandovi a zvlášť vědeckému pracovníkovi a je spojena s peněžitou odměnou.

Negativum takové ceny je, že ji získají jednou za rok a půl pouze dvě osoby. Přičemž vás, kdo popularizujete, je mnohem více a vaší činnosti si samozřejmě též velice vážím. Vy ostatní tedy alespoň obdržíte ke konci roku zvláštní finanční odměnu.

Všem, kdo popularizují, moc děkuji a úplně všem přeji klidný poslední měsíc a půl letošního roku.

Jan Martinec, ředitel

Skvělá zpráva přišla z Grantové agentury ČR: Jakub Hajný z Laboratoře růstových regulátorů získal se svým projektem „Programmable sugar distribution in plants“ prestižní pětiletý grant **JUNIOR STAR**. Velká gratulace!

Kateřině Malínské děkuji za zorganizování **mikroskopického workshopu**, na kterém se poprvé představila nová ústavní akvizice – superrezoluční mikroskop Abberior Mirava. Účastníci workshopu a další vědci z ÚEB si také mohli vyzkoušet krátkodobě zapůjčený mikroskop typu lattice lightsheet od firmy Zeiss.

Velký dík patří všem, kdo se podíleli na **Dnech otevřených dveří** v Praze a Olomouci. Pro ústav je to důležitá událost, na níž můžeme veřejnost informovat o naší práci. A ze žáků základních škol, středoškoláků a vysokoškoláků, kteří k nám přijíždějí, se mohou jednoho dne stát brilantní vědci! Nebo přinejmenším poučení laici se zájmem o rostlinnou biologii.

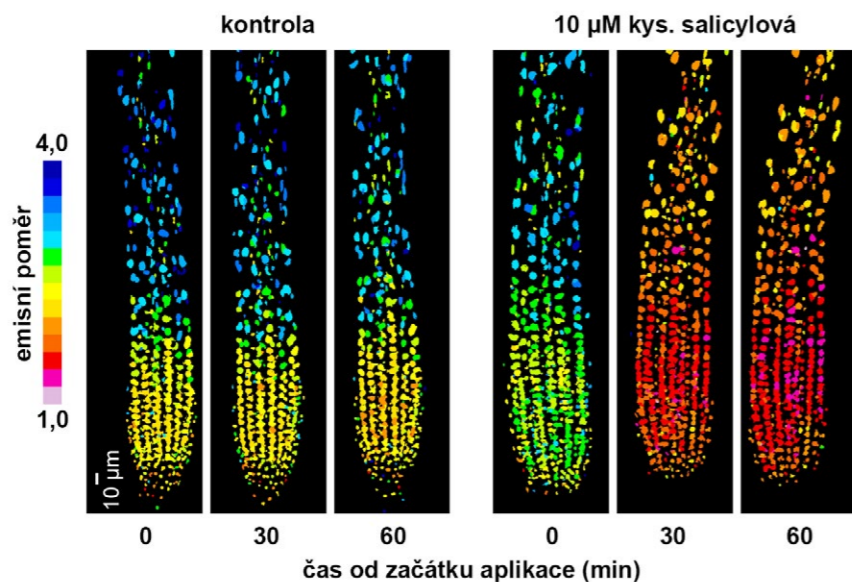

Letos jsme poprvé udělili Cenu ředitele za mimořádný přínos popularizaci vědy. Bylo mi velkou ctí předat ji na výjezdním zasedání dvěma vědcům z genomického centra – Aleši Pečinkovi a Lucii Hlouškové.

Držitel nového grantu JUNIOR STAR **Jakub Hajný**

Tetiana Kalachova a Hana Leontovyčová z Laboratoře patofyziologie rostlin jsou spoluautorkami článku v *Science*. Zásadně přispěly k vývoji **revolučního protei-nového senzoru** pro sledování časové a prostorové dynamiky hladin kyseliny salicylové. (*SALICYLIC ACID SENSOR1 reveals the propagation of an SA hormone surge during plant pathogen advance*)

Hana Šimková z genomického centra se podílela na publikaci v *Nature* o rozluštění **genomu divokého druhu ječmene** *Hordeum bulbosum*. Blahopřejil! (*A haplotype-resolved pangenome of the barley wild relative *Hordeum bulbosum**.)

Ředitelé ÚEB a korejského Ústavu pro výzkum přírodních látek KIST-INP podepsali 23. září **memorandum o spolupráci**. Jeho cílem je zvýšit produkci různých užitečných sloučenin v rostlinách. Vědci propojí pěstování v tzv. chytrých farmách s využitím mikroorganismů, které žijí v symbióze s rostlinami. Objevit nejvhodnější symbionty jim pomůže umělá inteligence.

Třetí **výjezdní zasedání ÚEB** proběhlo 5.–7. listopadu v Liblicích. Přednášky se věnovaly aplikovanému výzkumu, využití umělé inteligence a pokročilým metodám dostupným v ÚEB. Představili se zde členové Mezinárodního poradního sboru a nové Oddělení komunikace. Svůj výzkum prezentovali autoři vybraných článků v prestižních časopisech. Akce byla zároveň příležitostí k diskusi, co můžeme v ústavu zlepšit a kam má do budoucna směřovat.

Mikroskopické pracoviště uspořádalo 14.–15. října tradiční **kurs pokročilé mikroskopie** v rostlinné biologii „Multi-modal light microscopy imaging in plant research“. Přednášky a praktické workshopy absolvovalo 22 účastníků z několika českých institucí.

Vědci z genomického centra a dalších laboratoří ÚEB se zúčastnili *mezinárodní konference Green for Good*. Na 70 badatelů, zástupců průmyslu i mladých výzkumníků hledalo v Olomouci cesty pro rozvoj udržitelného zemědělství a zajištění potravinové bezpečnosti.

Po loňské premiéře se na pražském pracovišti opět konala **poster party**. Mladé vědkyně a vědci na ní 22. října představili své projekty v příjemně neformální atmosféře.

V olomouckém genomickém centru zasedalo 15. října představenstvo a dozorčí rada Agrární komory ČR. Setkání potvrdilo význam úzké spolupráce výzkumu a praxe pro budoucnost českého zemědělství. Zemědělci zvolili Olomouc proto, že právě zde se propojuje špičkový výzkum s aplikační sférou.

Na šlechtitelské stanici ve Střížovicích se 16. září uskutečnilo výjezdní zasedání **Školkařského svazu ČR** a vedení **Ovocnářské unie ČR**. Zaměřilo se na aktuální témata školkařství, odrudové skladby a šlechtění jabloní. Účastníci si také prohlédli střížovické výsadby a diskutovali o budoucí spolupráci.

V posledních měsících se rozšířilo portfolio **sociálních sítí ústavu**. Nyní spravujeme čtyři platformy: *Instagram*, *Facebook*, *LinkedIn* a *BlueSky*. Každá má odlišné zaměření a cílovou skupinu, čemuž odpovídá i forma sdíleného obsahu.

Instagram je určen především mladšímu publiku, zatímco **Facebook** oslovuje širší veřejnost ve střední věkové kategorii. Obsah zde stavíme na atraktivních fotografiích a popularizačních tématech. Patří sem i příspěvky o životě v ústavu. **LinkedIn** využíváme pro odbornou komunikaci směrem k vědecké komunitě, partnerským organizacím i potenciálním spolupracovníkům z aplikovaného výzkumu. **BlueSky** je alternativou sítě X (dříve Twitter), kterou ÚEB na konci září opustil. Zaměřujeme se zde na sdílení vědeckých výsledků a nových publikací. Zatím jich ale nemáme moc k dispozici.

Oddělení komunikace (komunikace@ueb.cas.cz) proto vyzývá: Pojdme spolupracovat na tvorbě obsahu! Pokud vám má vyjít zajímavá publikace, pořídíte krásné mikroskopické či běžné fotografie rostlin, chystáte akci, očekáváte ocenění nebo máte projekt, v němž potřebujete PR výstupy, jsme tu pro vás. Vaše spolupráce je zásadní hlavně při plnění sítě BlueSky. Vzhledem k omezenému prostoru stačí maličko: název publikace, vydavatel, DOI + fotografie či grafický abstrakt ve vysoké kvalitě.

Kontinuálně EMBO Postdoctoral Fellowships. Postdoktorské stipendijní programy (až 24 měsíců) s podporou stipendijních/mzdových a pobytových nákladů. Přihlášky jsou přijímány průběžně (**další uzávěrka bude 23. ledna 2026**). EMBO nabízí také další kontinuální formy podpory, např. Scientific Exchange Grants, Core Facility Fellowships, New Venture Fellowships, Young Investigator Programme nebo granty na Courses & Workshops. Podrobnosti na www.embo.org.

1. 12. 2025 Termín pro podávání projektů Czech Challenge Fund 2025 k realizaci v Bosně a Hercegovině, Etiopii, Gruzii, Kambodži, Moldavsku nebo Zambii; podpora až 40 000 USD.

9. 12. 2025 Termín pro podávání žádostí do **PRAK** (Program rozvoje aplikací a komercializace), podpora až 500 000 Kč na projekty s aplikačním potenciálem: financování osobních nákladů a klíčových aktivit, podpora ochrany duševního vlastnictví, pomoc s partnerem, možnost licenční smlouvy či spin-off.

Pro více informací kontaktujte Zuzanu Hroncovou
(**B2/223**, hroncova@ueb.cas.cz, tel. 225 106 802).

Anotace ke schválení Radou zasílejte v předstihu Barboře Jindřichové
(jindrichova@ueb.cas.cz).

Novináři věnovali pozornost naší spolupráci s **korejským institutem KIST-INP**, která se zaměří na získávání důležitých látek z pěstovaných rostlin. Informovala o ní Česká tisková kancelář, Český rozhlas Hradec Králové nebo zpravodajské weby ct24.cz, silvarium.cz, zemedelec.cz, enwiweb.cz a ekolist.cz.

Média zaujal i článek v *Science* o **proteinovém senzoru**, který dokáže sledovat koncentrace kyseliny salicylové v buňkách po napadení rostliny patogeny nebo škůdci. *Rozhovor* s jednou z autorek publikace Hanou Leontovyčovou odvysílal 10. října Český rozhlas Plus. Tématu se věnovalo také listopadové číslo časopisu *Vesmír*. Zprávu přinesly oborové zpravodajské weby zahradaweb.cz, uroda.cz, sciencemag.cz nebo vedavyzkum.cz.

Polopatě je magazín České televize o nejnovějších trendech pro bydlení a zahradu. Součástí dílu, který televize vysílala 5. října, byla *reportáž ze šlechtitelské stanice ústavu*. Věnovala se **šlechtění a pěstování jabloní**, novým odrůdám z ÚEB a práci našich odborníků.

Naše **Dny otevřených dveří** byly hned dvakrát zmíněny v televizi. Manažer Týdne AV ČR na ně 1. listopadu pozval diváky *dopoledního vysílání* programu ČT24. Televizní noviny, hlavní zpravodajský pořad TV Nova, pak 5. listopadu odvysílal reportáž ze Dnů otevřených dveří v několika ústavech Akademie – včetně ÚEB.

Reportáž pro televizní magazín *Polopatě* se natáčela přímo na pozemku naší šlechtitelské stanice

Má vám vyjít **článek** v prestižním časopise, získali jste významný **grantový projekt** nebo pořádáte **odbornou akci**? Informujte oddělení komunikace (komunikace@ueb.cas.cz) a domluvte se na možnostech propagace.

Druhého září navštívili genomické centrum maturanti z Přerova, kteří zvažují studium biologie, biotechnologie či zemědělství. **Exkurze** jim představila současné směry rostlinného výzkumu a ukázala, jak se vědecké poznatky promítají do praxe.

Prvního října vedli naši odborníci workshop v pobočce Městské knihovny Praha na Petřinách. Děti ve věku 9–13 let si na něm vyzkoušely **kreativní aktivity** založené na vlastnostech rostlinných barviv. Akce byla součástí projektu Strategie AV21 Epicentra civilizace.

Ve středu 15. října se na pražském pracovišti uskutečnil **workshop** pro skautský oddíl. Děti si vyzkoušely práci s pipetami a ve sterilním prostředí. Jako bonus si mohly domů odnést vlastnoručně zasazenou masožravou rostlinu.

Na ústavním **kroužku Mladých botaniků**, který se koná každý čtvrtek od 16:00 do 17:00, máme ještě dvě volná místa. Kroužek je zdarma.

V rámci Týdne AV ČR proběhly **Dny otevřených dveří**. V Praze to byly 3. listopadu prohlídky laboratoří a 4. listopadu interaktivní veletrh s pestrou nabídkou aktivit. Prohlídky laboratoří si nenechalo ujít na 60 lidí. Interaktivní veletrh přilákal 14 škol (z toho 6 gymnázií), celkem 360 žáků a učitelů. Individuálních návštěvníků, hlavně rodičů s dětmi, přišlo zhruba 100.

V **Olomouci** se Dny otevřených dveří konaly 4.–6. listopadu. Program zahrnoval úvodní prezentaci a interaktivní prohlídku laboratoří, kde se návštěvníci seznámili s přístroji a postupy pro analýzu genomu. Odborníci jim vysvětlili, jak se genetický výzkum podílí na vývoji nových plodin odolných vůči změnám klimatu, suchu či chorobám. Přivítali zde asi 130 zájemců.

Šlechtitelé jabloně uspořádali v září a říjnu několik prezentací o své práci a odrudách. Během Noci vědců se představili v Gymnáziu Dobruška. Zúčastnili se ovocnářského workshopu společnosti Flera – Ferdinandovy zahrady a zahradnické výstavy Kopidlenský kvítek 2025. V mateřské škole Nemo v Říčanech připravili program, který dětem hravou formou přiblížil vznik jablka, význam včel a rozmanitost odrud.

Pro další informace o popularizačních akcích ÚEB kontaktujte oddělení komunikace (komunikace@ueb.cas.cz).

